

13. Ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω συνάγεται ὅτι οἱ ἐξαγωγῆς ἀγροτικῶν προϊόντων ὑπῆρξαν πάντοτε βασικῆς σημασίας στὴν οἰκονομικὴ ἀνάπτυξιν τῶν ὑπαναπτύκτων χωρῶν. Γι' αὐτὸ ἡ διαρκὴς πτωτικὴ τάσις τῶν τιμῶν τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων κατὰ τὰ πρόσφατα ἔτη ἔχει ἐμβάλῃ σὲ σοβαρὰς ἀνησυχίας τὶς κυβερνήσεις τῶν οἰκείων χωρῶν. Ἡ κατάσταση ἀντιῆχει ἐπιδεινωθῆ ἀπὸ τὴν ταυτόχρονη ὑφωτική τάσι τῶν τιμῶν τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων καὶ ἰδίως τῶν ἐξαγομένων. Τὸν 19ον αἰῶνα ἡ ζήτησις τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων τῶν λιγώτερον ἀναπτυγμένων ἀπὸ τὶς περισσότερον ἀναπτυγμένες οἰκονομικὰς χώρας εἶχε αἰζητικὸν ρυθμὸν, καὶ ἦταν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο δυνατόν νὰ μεταφέρονται οἱ συνθήκες τῆς οἰκονομικῆς ἀνάπτυξεως ἀπὸ τὰ ἀναπτυγμένα οἰκονομικὰ κέντρα εἰς τὰς χώρας μὲ γεωργικὴ παραγωγή καὶ πρῶτες ὕλες. Κατὰ τὴν περασμένην δεκαετίαν ὁ ρυθμὸς αὐξήσεως τοῦ συναλλάγματος ἀπὸ τὶς ἐξαγωγὰς γεωργικῶν προϊόντων καὶ ἀκατεργάστων γεωργικῶν ὕλων ὑπῆρξε πολὺ βραδύς καὶ ὡς ἐκ τούτου οἱ ὑπαναπτύκτες χώρες ἀντιμετωπίζουσιν τεράστιες δυσκολίας στὴν προσπάθεια τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως.

14. Πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι ἡ κόμψις τῶν τιμῶν τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων ἀντικατοπτρίζει βαθεῖα ριζωμένες οἰκονομικὰς τάσεις. Στὰ ὑψηλὰ εἰσοδήματα τὰ ὁποῖα χαρακτηρίζουσιν τὶς χώρας ποὺ πραγματοποιοῦν μεγάλας εἰσαγωγὰς τροφίμων ἢ ἐλαστικότητας τῆς ζήτησεως αὐτῶν εἶναι στὸ σύνολόν τῆς πολὺ χαμηλῆ. Ἡ ζήτησις τῶν τροφίμων κατὰ κεφαλὴν εἶναι σχεδὸν κορεσμένη καὶ ἡ αὐξήσις τῆς ζήτησεως τοῦ ἐνὸς εἶδους γίνεται σὲ βάρος τοῦ ἄλλου. Ἡ ζήτησις λοιπῶν τῶν τροφίμων εἰς τὰς ἀναπτυγμένες χώρας δὲν ἐπιηράζεται πολὺ ἀπὸ περαιτέρω αὐξήσις τοῦ εἰσοδήματος καὶ σπανίως αὐξάνει περισσότερο ἀπὸ τὴν αὐξήσις τοῦ πληθυσμοῦ.

Ἐνας δεύτερος παράγων ποὺ συντελεῖ στὴν σηματομένη νοθρότητα τῶν γεωργικῶν ἐξαγωγῶν καὶ στὴν κόμψιν τῶν τιμῶν τῶν εἰσάγομένων γεωργικῆς παραγωγῆς τῶν εἰσαγωγικῶν χωρῶν προερχομένη ἀπὸ τὴν ἐφαρμογὴν βελτιωμένων μεθόδων ἐκμεταλλεύσεως, ἀπὸ τὴν καθιέρωσιν προστατευτικῶν τιμῶν καὶ ἀπὸ λήψιν ἄλλων οἰκονομικῆς φύσεως μέτρων τὰ ὁποῖα ἀποβλέπουσιν νὰ αὐξήσουν τὸ γεωργικὸν εἰσόδημα γιὰ λόγους κοινωνικῆς δικαιοσύνης. Μὲ μερικὰς ἐξαιρέσεις ἡ αὐξήσις τοῦ ὄγκου τῆς παραγωγῆς εἰς τὰς ἀναπτυγμένες χώρας παρεμπόδισε τὴν περαιτέρω αὐξήσις τῶν ἐξαγωγῶν τῶν ὑπαναπτύκτων χωρῶν. Ὁ παράγων αὐτὸς τυγχάνει φυσικῆς ἐ-

φαρμογῆς πρὸς πολὺ στὴν παραγωγὴ τῶν ἐκράτων χωρῶν μὲσα εἰς τὰ ὁποῖα περιλαμβάνονται τὰ σιτηρὰ, καὶ τὰ γαλακτοκομικὰ προϊόντα παρὰ τὶς ἐξαγωγὰς τῶν τροπικῶν προϊόντων. Σ' ὀρισμένες περιπτώσεις τροπικὰ καὶ ἐκράτα προϊόντα ἀνταγωνίζονται τὸ ἓνα τὸ ἄλλο εἴτε ἄμεσα ὅπως συμβαίνει μὲ τὴν Ἰαζαρί, μὲ τοὺς ἐλαιώδεις σπόρους κ.λπ., εἴτε ἕμμεσα ὅπως μὲ τὸ βούτυρον καὶ τὴν μαργαρίνη.

Ἐνας τρίτος παράγων ποὺ ἐπιηράζει περισσότερο τὶς πρῶτες ὕλες παρὰ τὰ τρόφιμα εἶναι ἡ αὐξουσα χρησιμοποίησις συνθετικῶν ὑποκαταστάτων. Σὰν πρὸς γνωστὰ παραδείγματα μποροῦν ν' ἀναφερθοῦν τὰ συνθετικὰ ἐλαστικά, συνθετικὲς ἴνες καὶ τὰ ἀπορροπαντικά. Ἐκτὸς ἀπ' αὐτὰ μπορεῖ νὰ προστεθῇ καὶ ἡ μειωμένη χρῆσις τῶν φυσικῶν ὕλων στὴ βιομηχανία.

15. Ὅπουδῆποτε οἱ ὑπαναπτύκτες χώρες ἐξάγουσιν ἀγροτικὰ προϊόντα εἴτε αὐτὰ εἶναι τρόφιμα εἴτε πρῶτες ὕλες καὶ ὑπόκεινται σὲ περαιτέρω ἐπεξεργασία στὴν χώρα τοῦ προορισμοῦ θὰ πρέπει νὰ γίνῃ ἐκ μέρους τῶν ὑπαναπτύκτων χωρῶν προσηκτικὴ μελέτη τῶν δυνατοτήτων ἐγκαταστάσεως βιομηχανιῶν ἐπεξεργασίας στοῦς τόπους τῆς παραγωγῆς. Τὰ πλεονεκτήματα μιᾶς τέτοιας πολιτικῆς εἶναι μεγάλα. Εἶναι δυνατόν σὲ ὀρισμένες περιπτώσεις καθαρῶς τεχνικοὶ λόγοι νὰ ἀντιστρατεύονται τὴν μεταφορὰ τῶν βιομηχανιῶν ἐπεξεργασίας ἀπὸ τὶς χώρες ποὺ ἔχουν μεγάλη κατανάλωσις σ' αὐτὰς ποὺ διαθέτουν τὶς πρῶτες ὕλες. Στὶς πλείστες περιπτώσεις ὅμως μιὰ τέτοια μεταφορὰ εἶναι ἐνδεδειγμένη. Δὲν εἶναι μόνο οἱ τεχνικοὶ παράγοντες ποὺ παρεμποδίζουν τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας ἀλλὰ καὶ ἡ ἔλλειψις γνώσεως, κεφαλαίων, εἰδικῶν μένων ἐργατικῶν δυναμικῶν καὶ ἰδίως ἡ ἀπειρία στὴν προσπάθεια προαγωγῆς τῶν ἐξαγωγῶν καὶ τὸ σπουδαιότερον ἀπ' ὅλα τὰ μειονεκτήματα ποὺ ὀφείλονται στὴν ἀνεπαρκῆ ὑπόδομή τῆς ἐν γένει οἰκονομικῆς ζωῆς.

16. Εὐρὺ εἶναι τὸ πεδίον γιὰ τὶς πλείστες ἀπὸ τὶς ὑπαναπτύκτες χώρες νὰ αὐξήσουν τὸ συνάλλαγμα τῶν ἐξαγόμενων κατεργασμένων τὰ γεωργικὰ προϊόντα ὡς ἐπίσης τὰ δασικὰ καὶ τὰ ἀλιευτικά. Σὰν παραδείγματα μποροῦν νὰ ἀναφερθοῦν ἡ ἐξαγωγὴ φυσικοῦ ἐλαίου ἀντὶ ἐλαιωσπύρων, κατεργασμένων δερμάτων ἀντὶ ἀκατεργάστων, ἢ τὸ ἄνοιγμα νέων ἀγορῶν μὲ διατηρημένα τρόφιμα. Ἡ ἐγχώρια βιομηχανία θὰ ἀνελεῖθαι, σὲ μεγάλην ἔκτασιν μπορεῖ νὰ ἰσχυρισθῇ κανεῖς, τὴν ἱκανοποίησιν τῆς ἐσωτερικῆς ἀγορᾶς, εἰδὴ τὰ ὁποῖα προηγούμενης εἰσηγήσαντο ἀπὸ τὴν